

Har døden taget noget fra dig så giv det tilbage

Tema:

Døden,
Relationer –
venner og
familie

Fag:

Dansk

Målgruppe:

9. – 10. kl.

GU

Naja Maria Aidt. Gyldendal. 2017

Faglig relevans/kompetenceområder

Til opgaven 'At læse med en 'spørgende blyant' og evalueringsopgaven er inspirationen og bilag 2 hentet fra: Sokratiske samtaler i undervisningen'. Pihlgren, Ann S. Frydenlund. 2011

Desuden:

'Litterær fortolkning og analyse i dansk'. hh@ucc.dk. EMU Danmarks Læringsportal.

<https://www.emu.dk/modul/litter%C3%A6r-analyse-og-fortolkning-i-dansk-gymnasieelever-og-kursister>. Hentet 26. 09. 2018

Til fremstillingsopgaven er hentet inspiration fra 'Greb om analysen'. Ole Zoltan Göller. Alinea. 2013.

Der er fokus på fortolkning, herunder genrer og andre analyseområder.

Informationssøgning, oplæsning og dialog er delopgaver i forløbet, som findes i kompetenceområderne 'Læsning' og 'Kommunikation'. Afsluttende peges på to mulige fremstillingsopgaver.

At analysere med 'en spørgende blyant' lægger op til en nykritisk tilgang til værket, hvor fokus er på det litterære værk som autonomt med afsæt i grundig nærlæsning af teksten selv.

Ideer til undervisningen

Der er fokus på temaet 'sorg'.

Men værket er en stærk personlig fortælling om et meningsløst tab af en ung søn, som i en svampepsykose, tager livet af sig selv, så der er også tale om, at eleverne vil få en biografisk læsning ud af analyse- og fortolkningsarbejdet med 'Har døden taget noget fra dig så giv det tilbage. Carls bog'. Der er tale om at følge et såkaldt genetisk spor (genese: oprindelse, tilblivelse): At kaste lys over værkets tilblivelse ved at sammenligne med forfatterens liv.

Før læsning

Individuelt

Eleverne studerer omslagets forsidebillede. Brug eventuelt Bilag 1. De skriver fem til ti linjer om motiv og titel – og sammenhængen.

Eleverne lægger deres tekst op på en Padlet eller anden digital opslagstavle, som læreren har oprettet til formålet.

Klassesamtale om refleksioner og forventninger.

Under læsning

Individuelt eller opdelt i dele og uddelegeret.

Hver elev noterer eksempler på forskellige genrer, inkl. sidetal

Hver elev noterer sidetal på 3 – 5 tekster, som han/hun gerne vil nærlæse

Efter læsning

Pararbejde

Hver elev vælger en af de tre – fem tekster til at gå i dybden med. Eleven tager en kopi til at skrive på med den 'spørgende blyant'.

Eleverne ser eksemplet på Bilag 2.

Når eleverne skriver deres spørgsmål og kommentarer (enten i en kommentar i en pdf-fil eller en fotokopi), fokuserer de på analysepunkter som:

- genre
- stilistiske træk, fx syntaks
- fortæller, miljø
- motiv, tema
- personkarakteristik
- menneskesyn, tekstens holdning
- tekstens udsagn

Eleverne giver deres ark til makkeren. Eleverne gennemlæser makkerens udvalgte tekst og svarer herefter på spørgsmålene og kommentarer.

Arkene sættes op opslagstavle/digital opslagstavle.

Klassesamtale om teksterne. Der er fokus på tekstgenre plus to spørgsmål-svar til hver tekst. Et spørgsmål-svar fra hver elev i makkerparret. Alle tekster gennemgås på denne måde.

Individuelt

Eleverne laver informationssøgning på 'Naja Maria Aidt'. Eleverne noterer.

Klasseopsamling.

De fundne informationer ses i relation til 'Har døden taget noget fra dig så giv det tilbage'

Individuelt

Eleverne finder 3 – 5 steder, hvor de synes, at den personlige sorg træder tydeligt frem gennem forfatterens pen med den professionelle forfatter Naja Maria Aidts viden om sprogkunst og aktive brug af sproget.

Eleverne øver sig på at læse et uddrag op fra en af de 3 -5 steder. De skal kunne begrunde valg.

Oplæsning foregår i grupper eller for hele klassen.

Klassesamtale

Opsamling på de udvalgte teksters indhold, genrer og selve oplæsningen.

Perspektivering og evaluering

Eleverne ser tv-udsendelsen 'Naja Maria Aidt'. Det anbefales at se og høre det første digt 'Tænk' samt det afsluttende, hvor Naja Maris Aidt fortæller ganske kort om sin digteriske proces. Anvend kapitelsættet 'Naja Maria Aidt (CFU) til at ramme klippene præcist.

'Tænk' tidskode 00:00:17 – 00:02:05. Naja Maria Aidt om den digteriske proces tidskode 00:07:37 – 00:09:00.

Eleverne vælger mellem:

- Skriv et digt inspireret af Naja Maria Aidts lyrik
- Skriv en anmeldelse af 'Har døden taget noget fra dig så giv det tilbage. Carls bog. Brug Bilag 3.

Eleverne udfylder evalueringsarket - deres selvevaluering. Brug Bilag 4. Eleverne kan eventuelt dele evalueringsarket med læreren.

Supplerende materialer

Jørgen Leth, Henrik Poulsen: Lyrikporten. Naja Maria Aidt. 00:10:00. DK4. 2016.

<http://mitcfu.dk/TV0000101337>

Bilag 1

Bilag 2

Mærkelen:

HABANERA (med KOR)
Musik Georges Bizet
Tekst Henri Meilhac og Ludovic Halévy

Snag takt, hendes stemme korset repeterer og hun synger om kærlighed

Hvad mener hun med kærlighed?
Kærlighed kan ingen tærrime.
den er en fugl så vild og fri, *OK, jeg er enig, nok ...*
skønt du lokker med kærlens stemme,
hvis ej den vil - er alt forbi.
Ingen banner mig overlister, *Kan kærlighed tænktes uden biid? Hvad er den så?*
og ingen tvang kan binde mig.
hvis en anden mig mere frister,
så ta' r jeg ham og glemmer dig.

Uha, da, da! Kraftigt

Ja, kærlighed er kun sig selv,
den kender ikke spor til ret og sket.
Vil du ha' mig, så vil jeg ikke,
men vil jeg, ja, så vogt dig vell!
At du si' r nej, det nytter ingenting,
når jeg dig elsker.

Kraftigere

For når jeg elsker, når jeg elsker,
så vogt dig vell

Rep.

Tror du, fuglen er ble't din fange,
et hastig ryk og væk igen!
Prøv forgæves de tusind gange,
når ej du prøver, kommer den!
Drilske svirrende øjeblikke,
den er dig nær - og langt af vej!
Du vil gribe - men når den ikke,
og før du har den, har den dig!

For hvad? For hende eller for kærligheden? o.

Drilagtigt altså?

Eller sadistisk?!

Hvad mener hun med Kærlighed er kun sig selv?

Er det rigtigt? Er ikke netop kærligheden omgivet af usikre og skæve love?

Ja, kærlighed er kun sig selv,
den kender ... osv.

Illustration 12. Eksempel på tekstforberedelse

Bilag 3

Opinionsgenre – Anmeldelse

En anmeldelse karakteriseres ved at være:

- Informerende
- Vurderende
- Kreativ i sprogbrug
- Underholdende

En boganmeldelse indeholder typisk følgende dele:

- En fængende overskrift, som udtrykker en holdning
- Anmeldernavn
- Bogens titel
- Årstal for udgivelse
- Bogens forfatter
- Antal sider
- Genre (overordnet: skøn- eller fag.)
- Resumé
- Emne
- Karakter
- Tid, sted og miljø
- Illustrationer
- Sværhedsgrad
- Vurdering inkl. stjerner

Model delvist hentet fra 'Greb om analysen' af Ole Zoltan Göller

Bilag 4

Elevnavn:

<p>TÆNKE</p> <p>☐</p> <p>Jeg analyserede det, der stod i den valgte tekst ud fra min makkers spørgsmål.</p> <p>☐</p> <p>Jeg brugte steder i teksten som bevis for min forståelse.</p> <p>☐</p> <p>Jeg stillede nogle relevante spørgsmål til min tekst.</p>	<p>LYTTE</p> <p>☐</p> <p>Jeg lyttede til min makkers svar på mine spørgsmål til min tekst.</p> <p>☐</p> <p>Jeg kiggede på min makker eller teksten, når min makker forklarede.</p> <p>☐</p> <p>Jeg stillede spørgsmål, hvis jeg ikke forstod det, min makker sagde.</p>
<p>TALE/OPLÆSE</p> <p>☐</p> <p>I klassesamtalerne deltog jeg uopfordret mindst en gang.</p> <p>☐</p> <p>Jeg talte højt og tydeligt</p> <p>☐</p> <p>Jeg læste højt og tydeligt</p>	<p>SAMARBEJDE</p> <p>☐</p> <p>Jeg kom med forslag</p> <p>☐</p> <p>Jeg gav plads til min makker</p> <p>☐</p> <p>Jeg var interesseret i de andres tanker og viden</p>

MINE KOMMENTARER TIL NOGLE AKRYDSNINGER